

Уважаеми колеги от Гражданския съвет,

Уважаеми членове на Висшия съдебен съвет,

На пресконференция, проведена на 29 юли 2014 г. съвместно с Център на НПО – Разград, Фондация БИПИ обяви напускането на Гражданския съвет към ВСС. Заявлението ни от 05.08.2014 г. потвърждава това намерение.

За близо 2 години съществуване Гражданският съвет към ВСС (ГС към ВСС) се утвърди като относително работеща структура, в която неправителствени организации с различни интереси и представителство успяха да намерят общ език и да работят заедно. Същевременно трябва да отбележим, че това не се осъществи от страна на Висшия съдебен съвет. Разбираемо е в отношенията между държавна институция и неправителствен сектор да има напрежение и потенциал за конфликт дори, но ако намеренията са ясни, добросъвестно заявени и последователно утвърждавани, разликите не биха изпъквали толкова ярко. Нашите наблюдения и активно участие в ГС към ВСС показват, че във взаимоотношенията с Висшия съдебен съвет липсват три основни елемента:

Равнопоставеност. Независимо от институционалните и нормативни ограничения замисълът на образувания като ГС към ВСС е да изгради платформа на равнопоставени условия за работа и сътрудничество. Със съжаление трябва да установим, че такава платформа не беше изградена за периода, в който БИПИ участва в работата на ГС към ВСС. В голяма степен дневният ред на ГС беше диктуван от ВСС и в случаите, когато представителите на гражданското общество прокарваха теми от свой и/или обществен интерес, обсъжданията по тях бяха по-ограничени или провеждани без участието на представители на ВСС. Неглижирано бе и желанието на неправителствените организации за провеждане на съвместно заседание на ВСС и ГС към ВСС. В нарушение на Правилата за работа на ГС към ВСС, нито един от актовете на ГС не беше обсъждан на заседание на ВСС, а само на заседания на съответните комисии. Липсва и

произнасяне с мотивирано решение на ВСС (раздел V, т. 15 от Правилата за работа). Забавянния в публикуването на актоvena ГС и протоколи от заседанията, също са индикатор за формалното отношение към работата на ГС.

Ние разбираме, че Гражданският съвет е структура, образувана на изцяло доброволни начала, но тази доброволност не трябва да бъде едностранна. Когато липсва равнопоставеност в един такъв широк формат, какъвто е ГС към ВСС, то той е лишен от възможността да бъде коректив на работата на Висшия съдебен съвет, което в голяма степен обезсмисля и съществуването му.

Прозрачност. Разбирана в контекста на работата на ГС към ВСС прозрачността би следвало да се изразява в ясно дефиниране и представяне на намеренията на ВСС по въпроси, обсъждани в рамките на Гражданския съвет. Отново трябва да подчертаем, че такава не беше демонстрирана. По ключови въпроси, каквито са бюджетът на съдебната власт и програмите свързани със случайното разпределение на делата и изграждането на електронното правосъдие, съдействие от ГС беше търсено без да бъдат представени достатъчни мотиви и аргументи за това. БИПИ, както и други организации, които се занимават в дълбочина с проблема на случайното разпределение на делата, неколккратно настояваха за пълен достъп до всички елементи на софтуеърните продукти, за да бъде осъществена пълната им проверка. Настояванията ни бяха игнорирани, отношение, което допълнително подкопава доверието в тези продукти. Нещо повече, по този начин само се подхранват съмненията, че най-използваната система за случайно разпределение може да бъде манипулирана и че тази възможност е изначално инкорпорирана в продукта. Към настоящия момент се работи по напълно нов софтуеърен продукт и отново се търси експертизата на ГС към ВСС. Гореописаната реакция на ВСС до момента обаче, ни кара сериозно да се съмняваме в искрените му намерения. По-скоро се създава усещането, че ГС към ВСС се използва като смокинов лист, който да прикрие или оправдае определени действия на Висшия съдебен съвет.

Отчетност. Важна част от съвместната работа между представителите на гражданското общество и публичните институции е създаването на механизъм за отчитане дейността на институциите пред обществеността. Конкретно в контекста на ГС към ВСС отчетността се пречупва през работата на отделните комисии във ВСС и реакцията на

ВСС по отношение на актове, становища и други изготвени от ГС към ВСС или отделни негови членове. Много рядко за тези близо две години ВСС откликваше на становища и актове на ГС. Последният най-ярък пример в тази отрицателна практика е повърхностното обсъждане на предложенията за промени в Правилата за избор на председател на ВКС, ВАС и Главен прокурор, игнорирането на становищата на две организации по темата (ССБ и БИПИ) и отказът да се дискутират важни елементи от правилата като изготвянето на профил на длъжността и начина, по който да се осъществи гласуването в деня на избора.

Липсата на тези три елемента в работата на ВСС по отношение на ГС към ВСС ни водят до извода, че ВСС не е мотивиран да инвестира повече усилия за изграждането на един работещ Граждански съвет, който да бъде реален съветник, но и коректив на Висшия съдебен съвет.

Българският институт за правни инициативи винаги е бил и ще продължи да бъде активен участник във всички процеси, свързани с осъществяване на реформата в съдебната власт. Нашето желание е в този процес да участват всички заинтересовани страни и независимо от различния път да се гледа в една посока, а именно – реалното, а не формалното отстояване на независимостта на съдебната власт.

5.08.2014г.

С уважение,

Биляна Гяурова-Вегертседер

Директор, БИПИ